

**Vereniging
Nieuw-Guinea
Militairen 1945-1962**

Reunie 2025
Ledenbijdrage

pag. 4 t/m 5
pag. 6

**Nieuwsbrief
24^e jaargang nr. 79 - November 2024**

Colofon

De doelstelling van de vereniging Nederlands Nieuw-Guinea militairen 1945-1962 is het bevorderen van de contacten tussen de militairen, die in de periode 1945-1962 in de Nederlandse krijgsmacht hebben gediend in het voormalig Nederlands Nieuw Guinea. Het de ruimste zin van het woord behartigen van de belangen van de militairen en hun families. Het herdenken van hen die gevallen zijn bij de vervulling van hun plicht, evenals van hen die, ten gevolge van ongevallen of ziekten tijdens militaire dienst zijn overleden.

Beschermheer:

Generaal - majoor der Fuseliers b.d. Leen Noordzij

Adviseur:

Kolonel L. Habraken b.d.

Voorheen directeur van het Veteranen instituut

Ereleden:

A.S. Poortvliet

H. Willemsen

A. Dielemans †

C. Aarts †

Leden van Verdienste:

J. Peperkamp, H. Vos, A.J. Bouterse, A. Meurs, J.C. van Gils,

E. van Tuijl en D. Breeuwer

Bestuur:

M.P. Leijs voorzitter,

J.H. van Hensbergen penningmeester en redactie Nieuwsbrief

C van Vliet organisatie Reünie

Website: www.vnngm.nl

Redactie Nieuwsbrief: J.H. van Hensbergen.

Mail: info@vnngm.nl

Copyright: Tegen overname van artikelen bestaat in principe geen bezwaar, mits hiervoor van tevoren door de redacteur schriftelijk toestemming is verleend en de bron duidelijk in de uitgave wordt vermeld. Geplaatste foto's komen uit privé collecties en zijn als zodanig beschermd. De inhoud geeft niet noodzakelijkerwijs de mening van bestuur/of redactie weer en zij kunnen daarvoor niet aansprakelijk worden gesteld. De redactie behoudt zich het recht voor om artikelen te weigeren of te redigeren.

**Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief nummer 80:
15 Januari 2025**

Van de voorzitter.

Sobats

Mannen, het zal jullie niet ontgaan zijn dat het herfst is. De bladeren vallen dus naderen wij het vierde jaargetijde, de winter, niet mijn favoriete periode maar de feestdagen in die periode maken veel goed. En ja, weer is er bijna een jaar voorbij.

Hier in het zuiden zijn we als ik dit schrijf druk met het organiseren van herdenking en festiviteiten rond tachtig jaar vrijheid. De vrijheid die voor ons beneden de grote rivieren een half jaar eerder kwam, dan voor de rest van Nederland.

Mesch, een klein dorp in Zuid Limburg had op 12 september 1944 de primeur. In mijn woonplaats Oosterhout ben ik lid van het organisatiecomité. We gaan dit groots vieren met herdenkingen, concerten, lezingen en een grote foto expositie over de laatste oorlogsdagen in Oosterhout. Wij zijn bevrijd door de 1ste Poolse Pantserdivisie onder leiding van Generaal Stanislaw Maczek. Er is een 3 daags kampement in het Stadspark met de opstelling van tanks, een vierling, voertuigen en een re-actors groep uit Polen. Dit alles vindt plaats op 1-2-3 november met een groot defilé van historische voertuigen die op 2 november, de bevrijdingsroute rijden. Ik wilde hier even bij stilstaan opdat wij niet vergeten hoe kostbaar onze vrijheid is.

Op donderdag 12 september 2024 was de herdenking, op het Landgoed Bronbeek in Arnhem, van de Papoea Strijders Het was weer een mooie en sfeervolle herdenking met een toespraak van Kolonel Gerard van Kuijck, commandant Koninklijk Tehuis voor oud Militairen en museum Bronbeek. Tot slot, een mededeling van bestuurlijke aard, wij komen op woensdag 11 december bij elkaar voor de vergadering die eerder dit jaar aangekondigd werd als "de vergadering op de hei". Als vereniging willen wij nog een aantal jaren doorgaan maar belangrijk daarbij is het aantal leden en het financiële plaatje.

Ik wens u allen een goede gezondheid toe, fijne feestdagen en een gezond 2025.

Met veteranen groet,
Uw voorzitter Rinus Leijdsma

Inhoudsopgave

Van het bestuur

pag. 3 t/m 10

Wij gedenken / Welkom / Reunie 2025 / Ledenbijdrage

pag. 3

Oproep insturen foto's en verhalen

pag. 4

Reunie 2025

pag. 4 t/m 5

Ledenbijdrage 2025

pag. 6

Verhalen uit ons Nieuw-Guinea verleden

pag. 8 t/m 23

Gewondenverzorgers en chauffeurs

pag. 8 t/m 12

Met de 928^e afdeling Lichte LUA naar Biak

pag. 13 t/m 17

Is er iets nieuws? Bladeren

pag. 17 t/m 18

Papoea Strijders Herdenking 12 september jl.

pag. 19 t/m 20

Wij gedenken

Met eerbied en in gepaste stilte brengen we een laatste eresaluut aan:

M.J. van der Lubbe	Amsterdam	24 september 2023
J.B. Wijma	Kollum	2 mei 2024
H.J.J. Hagen	Tijnje	18 mei 2024
J. Keereweer	Hellevoetsluis	5 juli 2024
J.J. Groothuis	Noordwijkerhout	16 juni 2024
A.G. Touwslager	Broek op Langedijk	13 augustus 2024
H. van den Heurik	Reuver	8-10-2024

Welkom aan onze nieuwe leden

B.T. Kaisiepo Apeldoorn
W. Rooseboom Kootwijkerbroek

- LEES de aankondiging reunie 2025
+ opgave voor deze deelname aan de reunie

- Verzoek om de ledenbijdrage voor het jaar 2025 uiterlijk 31 december 2024 over te maken.
De rekening treft u aan als bijlage van deze Nieuwsbrief

De bijdrage is voor 2025 € 18,00
S.v.p. storten op
Rekening NL93 INGB 0000 8824 04

t.n.v. Vereniging Nieuw-Guinea Militairen

OPROEP insturen foto's en verhalen

Jarenlang heeft ons lid **Ed van Tuil** stad en land afgereisd om interviews af te nemen om artikelen te kunnen schrijven voor onze nieuwsbrief. Helaas is dat voor hem te moeilijk geworden en moet hij deze activiteit beëindigen.

Daarom roepen wij uw hulp in
Heeft u een verhaal over uw tijd in Nieuw-Guinea
neem dan contact op met de redactie.

Jaap van Hensbergen
hensaradvies@jaapvanhensbergen.nl

Bestuur Vereniging Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962

REUNIE 2025

Locatie:

Luitenant Kolonel Tonnet kazerne
Eperweg 141
8084 HE 't Harde

REUNIE 2025 **woensdag 9 april 2025**

- Toegang tot de reunie voor *leden* van de Vereniging Nieuw-Guinea Militairen met één partner of één begeleider is *gratis*.
- Veteranen Nieuw-Guinea die *geen lid* zijn van de Vereniging Nieuw-Guinea Militairen betalen voor de deelname aan de reunie €20

Wilt u de reunie bezoeken dan dient u zich beslist vooraf aan te melden.
We verzoeken u dit z.s.m. te doen!
Wacht s.v.p. niet tot het laatste moment. Afzeggen kan altijd.

Voor de toegang tot de kazerne en de inkoop voor de keuken (aantal lunches) moeten we uw naam, adres en mogelijk mailadres doorgeven, wilt u deze gegevens bij aanmelding doorgeven?!

Hoe kunt u zich aanmelden?

Per Mail:

info@vnngm.nl of mailvnngm@gmail.com

Per brief:

Adres VNGM p/a Jaap van Hensbergen
Ravelstraat 4
6815 HB ARNHEM

Vermeld in deze mail of brief

1. Uw naam, adres, postcode en plaatsnaam s.v.p. in deze volgorde
2. Uw komst met of zonder partner of begeleider

Telefonisch aanmelding is helaas niet mogelijk

Inschrijving sluit op 15 maart 2025

Na uw inschrijving ontvangt u, per mail, eind maart 2025 nadere informatie.

Wanneer u niet op de lijst van deelnemers voorkomt kan de wacht u de toegang tot de kazerne weigeren.

Neem daarom Uw veteranenpas en paspoort of identiteitskaart mee.

Meld uw komst beslist voor 15 maart 2025 per mail of brief (zie hierboven)
Als door onvoorziene omstandigheden de reünie geen doorgang kan vinden krijgt u bericht.

Graag vragen we U bij eventuele verhindering dit uiterlijk 26 maart 2025 te melden.

Ledenbijdrage 2025

De bijdrage is voor 2025 **€18,00**

S.v.p. storten op:

Rekening **NL93 INGB 0000 8824 04**

t.n.v. Vereniging Nieuw-Guinea Militairen

Bestuur Vereniging Nieuw - Guinea Militairen

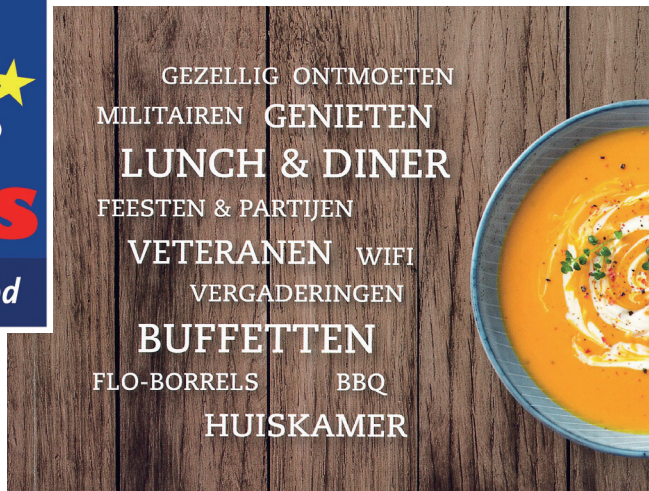
Vereniging Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962

Penningmeester J.H. van
Hensbergen
Ravelstraat 4
6815 HB ARNHEM

Telefoon 06 53 1995 48

Mail: info@vnngm.nl

GEZELLIG ONTMOETEN
MILITAIRES GENIETEN
LUNCH & DINER
FEESTEN & PARTIJEN
VETERANEN WIFI
VERGADERINGEN
BUFFETTEN
FLO-BORRELS BBQ
HUISKAMER

Stichting ECHOS homes is een professionele welzijnsorganisatie die oog heeft voor het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront en initiatieven ontplooit om het welzijn van hen te bevorderen, in binnen- en buitenland

1. Echos Home Den Helder

Schapendijkje 8
1782 TG Den Helder
Gastvrouw: Petra Sablerolle
0223-655 066
denhelder@echos.nl

2. Echos Home Havelte

Johannes Postweg 5
7973 JB Darp
Gastheer: Han Mennink
0521-341297
havelte@echos.nl

3. Echos Home Ermelo

Leuvenumseweg68
3852 AS Ermelo
Gastvrouw: Marieke van de Goor
0341-552830
ermelo@echos.nl

4. Echos Home Harskamp

Otterloseweg 12a
6732 BS Harskamp
Gastvrouw: Lucy Borgers
0318-453060
harskamp@echos.nl

5. Echos Home Schaarsbergen

Deelenseweg 28
6816 TS Schaarsbergen
Gastheer: David Mammen
026-4430487
schaarsbergen@echos.nl

6. Echos Home Rotterdam

Toepad 110
3063 NJ Rotterdam
Gastheer: Ad Muilwijk
010-2429910
rotterdam@echos.nl

7. Echos Home Oirschot

Eindhovenesdijk 33
5688 GN Oirschot
Gastheer: Roel Willemsen
040-2904515
oirschot@echos.nl

8. Echos Home Baan 41

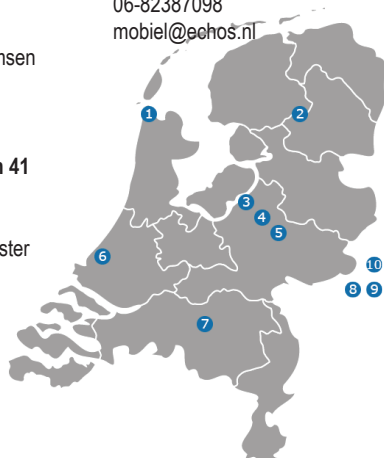
Winsenerstrasse 1
29303 Bergen Hohné
Gastheer: Johnny Puister
06-82387098
Baan41@echos.nl

9. Echos Mobiel

Quellenweg 12
47638 Straelen, Dld
Gastheer: Johnny Puister
0049-1752401474
mobiel@echos.nl

10. Echos Home Litouwen (eFP)

Gastheer: Johnny Puister
06-82387098
mobiel@echos.nl

Gewondenverzorger en chauffeur

Beelden en herinneringen van Willem Nijdam

Op weg naar Willem Nijdam passeerde ik de schaatstempel "Thialf" van Nederland, waar onze topschaatsers zich vermaakten op het zomer ijs. Dit bij een tropische buitentemperatuur, waarbij je een eitje kan bakken op de motorkap, waardoor wij helemaal in de stemming kwamen bij het ophalen van herinneringen met Willem Nijdam uit zijn Nieuw Guinea tijd in Sorong en daarna met zijn vrouw Dirkje.

Willem groeide op in een, voor hedendaagse begrippen, groot gezin van negen kinderen. Zijn vader was een zelfstandige fouragehandelaar die hard en lang werkte om de touwtjes aan elkaar te kunnen knopen. (Geert Mak heeft dit proces voortreffelijk beschreven; hoe kleine zelfstandigen uit de tussenhandel weggesaneerd werden). "Het was dikke armoede", maar wel "Law en Order" omschrijft Willem de situatie bij zijn ouders thuis. Als uitzondering in hun gezin deed Willem wel de MULO en haalde voor zijn dienstitijd reeds het rijbewijs want: "dan kon ik Heit (vader) helpen bij het bezorgen van veevoer".

De oproep voor de opkomst van zijn militaire dienstplicht viel op de deurmat en Willem moest / mocht zich op 14 juni 1960, veertien dagen voor zijn 19^e verjaardag, melden in Amersfoort, in de Juliana van Stolbergkazerne. Gewend aan het leven in een groot beweeglijk gezin, was de overgang niet al te dramatisch, maar de discipline en het dagelijkse ritme waren toch wel stevige omschakelingen. De opleiding tot (gewonden verzorger/chauffeur) hospik gaf hem een prettig gevoel, zonder al teveel gedoe eromheen. Na vier maanden kwam daar echter een abrupt einde aan. De groot majoor kondigde onverwachts aan dat er twee mannen uitgezonden moesten worden naar Nieuw Guinea en Willem was één van de twee (on)gelukkigen.

Willem nam de mededeling van de Majoor mee naar zijn ouderlijk huis en dat sloeg in als een bom. Moeders haalde de Dominee erbij om het "betekenis te geven". Die gaf een brede uitleg en motivatie voor de uitzending naar Nieuw Guinea: "Wat de zending/missie over de vele jaren hebben opgebouwd, mag niet verloren gaan en daar zorgen jullie voor", wijzend op Willem.

Willem volgde nog de zogenaamde tropen opleiding en kwam terecht in een ratjetoe van verschillende opleidingen o.m. infanterie, telegrafie en het werk van hospikken en koks. Begin van het jaar 1961 was het zover en begon de eerste vliegreis van Willem. De KLM DC 7 kwam boven Alaska in moeilijkheden door een sneeuwstorm, en landde uiteindelijk op de Amerikaanse vlieg basis Fairbanks, naast de landingsbaan en niet op Anchoridge (Alaska) zoals de bedoeling was. Na een overnachting in het Nordale Hotel werd de reis naar Tokio voortgezet met een ingevlogen Sabena DC 7. De reis vanaf Tokio naar BIAK werd weer vervolgd met de KLM. De reis verder naar Sorong kende nog

twee etappes. Vliegen naar Jefman en met de boot van Jefman naar Sorong. "Het eiland Jefman", zegt Willem, was erg kwetsbaar door het ontbreken van zoetwaterbronnen. Water moest per boot in containers aangevoerd worden vanuit Sorong.

Toen wij aankwamen, vertelt Willem, was de inrichting van de nieuwe barak voor het staf-peloton nog niet op orde. Het ongedierte wist dat ook, Willem ontdekte dit al snel door te merken dat een pindareep in zijn borstzak was aangevreten en zijn uitgaanstenuw was beschadigd. De stalen kasten om je spullen goed te kunnen opbergen kwamen ook pas later. Alle compagnieën hadden eigen hospikken die ingedeeld waren in het stafpeloton met ook administrateurs, messbedienden en schippers. De slaapbarakken, voor 24 man, waren open ruimtes met stapel bedden en klamboenetten. Het geluid van de tropische regenbuien op de stalen dakplaten van die barakken was oorverdovend en staat nog onuitwisbaar in het geheugen.

Sorong en Jefman hadden in het begin een bezetting van rond de 60 man elk en bij het vertrek van Willem ruim 300 mannen totaal. De spanning van een naderende invasie van Indonesische kant was groot. "Onze eigen verdediging van de kazerne achtte ik niet bestand tegen een invasie".

Willem maakte daar een kort gedichtje voor:

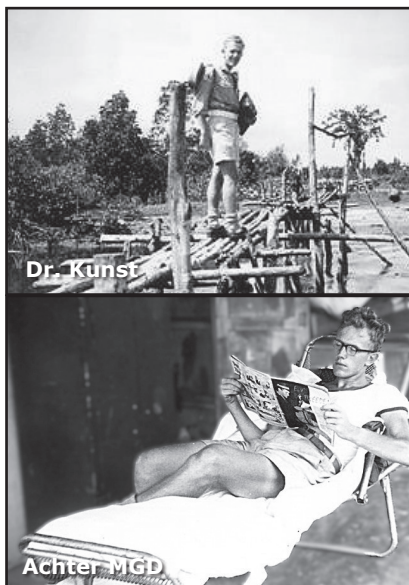
De Infiltrant:

*Het zat zie zo, voor de jongens van Soekarno
waren de jongens van het 6e-Inf. Bataljon,
hun ontvangst committee".*

Veel tijd om daar verder over te piekeren kreeg Willem niet. Hoewel er ook diensturen waren die gevuld werden met wachten op verdere instructies van artsen. Willem gaat recht zitten bij het vertellen van zijn dagelijkse bezigheden in Sorong. "Er waren drie artsen, die niet in het officiers gebouw woonden, maar in een bungalow op de HBM (Hollandse Beton Maatschappij) heuvel, aan de andere kant van de kali.

Ik moest hen 's morgens, met de jeep, daar ophalen. Dokter Stuyver was dagelijks op het MGD (hospitaal) en ik kreeg van hem de daginstructies en dat betekende dat ik altijd in zijn

directe omgeving moest zijn. Voor de beroepsmilitairen die er met hun gezin woonden was hij de huisarts. Zo moest ik vaak lang in de jeep wachten terwijl hij patiënten bezocht. Tijdens een bevalling heb ik zelfs wel een hele lange nacht ongemakkelijk in de jeep zitten wachten, vertelt Willem.

Met Dr. Kunst ging ik naar de kampong om mensen te behandelen die lijden aan Framboesia. Dat is een huidziekte waarbij de opperhuid verdwijnt en de onderhuid framboosachtig bloot ligt. Volgens de arts was voor mij het besmettingsgevaar niet groot omdat ik goed gezond was door goede voeding en hygiëne, dat was juist niet het geval bij deze kustbewoners. Voorheen hadden zij hoofdzakelijk geleefd van visvangst maar waren nu overgegaan tot het

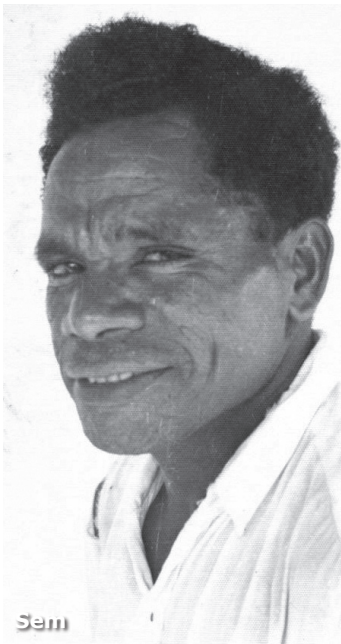
houden van varkens. De natte grond onder de hutten werd hierdoor bevuild door varkensdrek .

Ook stond ik ter beschikking van het hoofd medische dienst, Dr Nijpels. Hij woonde toen nog op de Steenheuvel. Na eind juli 1961 veranderde de situatie. Nijpels ging naar Hollandia en de andere medici kregen hun intrek in het officiers gebouw, uit veiligheids overwegingen.

Andere blijvende herinneringen uit die tijd zijn de behandelingen in de polikliniek: " 's Avonds was er een poliklinisch spreekuur in de dokterskamer en in een behandelkamer werden opgelopen wonden behandeld. Veel voorkomend waren, vooral na patrouilles, de smetplekken in de lies en op de balzak die behandeld moesten worden. Wij noemden het toen RINGPIER, maar het is een andere huidaandoening. Het was door schuring en zweten kapot gelopen huid, dat er rood en soms bloederig uitzag. Wie het niet gezien heeft kan het volgens mij niet geloven hoe rood en bloeddoorschijnend een scrotum kan zijn. De behandeling was een grote dot watten op een spatel, gedompeld in JODIUM SALICYLZUUR en die op de wonden smeren. Dit was voor betrokkene een ZEER pijnlijke ervaring. Naar mijn huidige opvatting was het gewoon een misdadige handeling temeer daar salicylzuur preventief wordt toegepast om schimmel infectie te voorkomen".

Een ander probleem voor de mannen waren de geslachtsziekten. Willem vertelt over zijn ervaring: "Profylactische behandeling voor kameraden die onveilige sex hadden gehad. Ik heb toch wel een paar honderd nachten in het hospitaal geslapen en slechts een enkele keer iemand moeten behandelen, dat was altijd in de nacht. Zelden een dienstplichtige soldaat, want de betaal-

de liefde was duur en het soldij had je wel nodig voor een biertje en rokerij. Bovendien moest je uit eigen portemonnee de Persoonlijke Uitrusting onderhouden. De (dure) medicijnen voor de Profylactische behandeling zaten in één gezamenlijke Box die op meerdere plekken werd gebruikt. De praktijk was immers dat de officier werd behandeld door de arts, de onderofficier door de

onder officier verpleger en de soldaat door de dienstdoende hospik. De behandeling vond plaats in hun eigen onderkomen en niet in het MGD. Het was een kunst om de locatie van "de Box" vast te stellen en hem vervolgens te mogen gebruiken.

Dit is Sem, hij kwam van Seroei. Hij verzorgde de keuken in het hospitaal (MGD)

Bij de afwas kon hij een broodbordje laten vallen en met zijn tenen opvangen.

Het was een leuke kerel maar niet zo betrouwbaar.

Hij nam mijn was mee naar de kampong waarbij niet alles terugkwam.

Vooraf sportwitjes.

Bij de "speciale"inspectieronde van de slaapzalen door één van de officieren ontstond een woordenwisseling en voelde de officier zich beledigd door Willem. Gevolg: tien dagen verzaamd de cel in. Op zich heeft hij het daar niet slecht gehad. Hij kreeg lectuur door het luchtvenster toegestopt door vrienden

en kon met de stoel op de tafel door het luchtgat kijken over het terrein en bosstreek. In de cel naast mij werd een Indonesische infiltrant verhoord. Dit was zeer onprettig met name de geluiden. Willem moest deze man, na verhoor, verzorgen. Over deze ervaring willen zij met mij niet doorpraten.

Al met al heeft Willem Nijdam zijn diensttijd in Nederland en Nieuw-Guinea als een mooie tijd ervaren. De onderlinge kameraadschap tijdens de militaire dienst beviel hem. Het heeft zijn blik op de wereld aanzienlijk verrijkt en een onuitwisbare ervaring met mensen opgedaan. Die ervaringen, speciaal van de Nieuw-Guinea tijd, hebben hem geholpen in het vinden van een passende werkring in Nederland.

Het gevoel van kameraadschap / loyaliteit / afhankelijkheid van elkaar opgedaan in Sorong vatte Willem samen in zijn gedicht

De Dienstplichtig NNG Veteraan:

"Het is bijna gedaan met de dienstplichtig Nieuw Guinea Veteraan

Niemand weet straks nog van zijn bestaan,

Niemand weet dan nog hoe het hem is vergaan.

Dus kameraden, kom aan,

*Wij kunnen elkaar verstaan,
Wij alleen weten hoe het ons is vergaan.
Dus: laten wij samen verder gaan”.*

Bij terugkomst in Nederland / Friesland, geen fanfare, geen helpende hand van Defensie. Een klap op je schouder van de keuringsarts (de buitenkant is in orde) en mogelijk nog een factuur van de administrateur voor een gebrek aan je PSU. Geen strak dagprogramma meer. Op zoek naar passend werk om iets te verdienen. Het inburgeren begon bij de politie in Wassenaar en na een korte tijd lokte de baan LOKET beambte in Amsterdam. Vier jaar heeft Willem uitkeringen van pensioen en volksverzekeringen handmatig uitbetaald tot de uitbetalingen per Giro gingen. Het buiten werk bleef lonken en bij de Heidemij werd hij opgeleid tot uitvoerder. Daarmee negen jaar gewerkt bij de Delta-werken, ophogen zeedijken. Toch bleek dit ook maar een functie als voorloper voor de 27 jaar als Werkleider Buitenobjecten in de Sociale werkvoorziening. De omgang met de mensen voelde aan als de verwantschap met de kame-raadschap die hij in Sorong voelde. Dit wordt afgesloten met het met Pensioen gaan en ruimte voor eigen wensen en hobby's. Schilderen werd zijn uitlaat van creatieve gedachten en gevoelens. Via de Schildersclub exposeerde hij onder anderen in Den Haag en deed actief mee bij Stichting Veteranen Kunst. Bij een tentoonstelling in Doorn vond De heer Markus één van zijn kunstwerken niet kunnen. Een medewerkster voelde het protest beter aan. Het werk was een krachtige jonge vrouw die een bord boven haar hoofd houdt met de tekst:

*”Kameraad; Oorlog is misdaad,
Begaan door de Staat,
Niet door de Soldaat”.*

Veertig jaar lang zijn de mappen met Nieuw-Guinea herinneringen gesloten gebleven, nooit geopend. In de pensioentijd zijn de mappen voorzichtig geopend en vond Willem nog aantekeningen die ver weg waren gestopt. Herinneringen zijn warm en mooi, maar ook wreed en lastig. In het gesprek wordt duidelijk: “We hebben hier samen de mooie kant van de NNG medaille opgepoetst, de achterkant laten we liever rusten” aldus Willem en Dirkje. Gelukkig is daarvoor heden ten dage Veteranen nazorg in “Doorn”, om daar met collega's 2x jaar te praten onder deskundige begeleiding, over ervaringen en hoe daar nu mee te leven. Er zijn ook herinneringen aan Nijdam Senior die in mei 1940 betrokken was bij de bevoorrading van de kazematten in de meidagen van 1940 op de Afsluitdijk die daar helaas geen ervaring van heeft doorgegeven. Willem vindt het “vervelend” dat zijn broers en zussen geen actieve belangstelling hebben getoond voor zijn NNG diensttijd. In het bezoeken van het Veteranen café in Heerenveen vindt hij helaas ook geen “Nieuw-Guinea soort genoten” meer en die deur sluit langzaam.

We sluiten af met een mooie zin van Willem:
”Zonder mijn diensttijd was het leven armer geweest”.

Met de 928e afdeling Lichte LUA naar Biak

Door Aaltienus Buiters

Toen ik op 8 februari 1961 voor mijn nummer op moest komen had ik niet gedacht dat mij dat naar de andere kant van de aarde zou brengen. Vanuit Koekange, een dorp in Zuid West Drenthe naar Ossendrecht was al een reis die vier uur duurde. Het welkom van een officier toen we de poort binnenreden herinner ik me nog heel goed.

“Vanaf nu staan jullie onder de krijgstuich”

Dat betekent wanneer een meerdere tegen je zegt “kruip door die plas” dan kruip je door die plas! Dat was dus een hartelijk welkom in Ossendrecht. Overigens heb ik daar wel een gezellige tijd gehad. Na vier maanden werd ik overgeplaatst naar de parate hap. Voor mij was dat de legerplaats Appingedam, waar de 928e afdeling Lichte LUA was gelegerd. Nu weer dus van het zuiden in Nederland naar het noorden. Ik dacht toen dat ik wel de hele diensttijd in Appingedam zou blijven.

Maar het liep heel anders!

Ik had weleens gehoord dat er vrijwilligers werden gevraagd om dienst te doen in Nederlands Nieuw-Guinea maar er nooit aan gedacht om mijzelf hiervoor te melden. Maar ook dat liep anders omdat de spanningen in Nieuw-Guinea opliepen.

Op 29 maart 1962 werden de manschappen van de 928^e direct na het middagappel bijeengeroepen in de kantine. Instinctief voelde ik dat er iets bijzonders in de lucht hing. Dat bleek maar altewaar toen de afdelingscommandant een brief voorlas van het Ministerie van Defensie. In deze brief werd medegedeeld dat de 928^e in zijn geheel werd overgeplaatst naar Nieuw-Guinea en al snel erheen zou vertrekken. Dit bericht kwam voor ons als een bliksemslag bij heldere hemel. PANIEK? Nee maar wel deden sommige jongens van de zenuwen niets dan lachen. Anderen zaten diep in de put bij de gedachte wie ze moesten achterlaten, vriendin, verloofden en ook ouders.

Het vertrek werd nog een paar weken uitgesteld en op 17 april kregen we twee weken inschepingsverlof en op 2 mei moesten we ons weer melden in Appingedam. Daar weer aangekomen bleek dat ik inmiddels was bevorderd tot korporaal, financieel gezien een mooie meevaller. Op 3 mei was het zover. Om 17.00 uur aantreden om met legervoertuigen op weg te gaan. Een groot deel van de bewoners van Appingedam stond bij de poort om ons uit te zwaaien. In een lange colonne trokken we door Nederland. Alle kruispunten in de dorpen en steden waar we doorheen kwamen waren door politie en marechaussee voor een vrije doorgang afgezet. De A28 was er toen nog niet. Na een tussenstop in de legerplaats Ermeloning ging het verder naar Hoek van Holland waar het troepen transportschip “ss Waterman” op ons lag te wachten. De “ss Zuiderkruis” was twee dagen eerder al vertrokken. De inscheping in Hoek van Holland ging vrij vlot en op 4 mei om 06.00 uur begon de zeereis, met totaal 850 militairen aan boord, richting Nederlands Nieuw-Guinea.

Het duurde niet lang of de eerste slachtoffers van zeeziekte waren er al maar

na een paar dagen was dat leed geleden. Na een voorspoedige reis werd de Waterman op 15 mei de baai van Curaçao binnengeloodst en mochten we een dag passagieren. Sommigen, waaronder ik, hadden het geluk dat ze door de inwoners met een auto werden afgehaald om zo het eiland te verkennen.

s.s. „WATERMAN“
MAALTIJDKAART

ten name van *Kpt. Buiter A*
(exp. na ontvangst van deze kaart terontzied Uw naam in blokletters invullen)

Hut/Sectie No. *D. 2de linie voor B.B. T.I.*

TWEDE ZITTING

DEZE KAART ZORGVULDIG BEWAREN. Zij moet worden getoond, behalve bij de maaltijden, voor het ontvangen van het scheepsgeld, bij de bioscoopvoorstellingen, bij het aan wal gaan in tussenhavens en bij de ontseping.

Na weer twee dagen varen arriveerden we het Panamakanaal. Maar

vooraf moesten we ons omkleden in burger omdat er geen militairen door het kanaal mochten varen. Een mooie en indrukwekkende trip.

Weer later op 31 mei kwamen we aan in Pearl Harbor op Hawaii. Helaas niet verder dan de Marine haven. Na het vertrek hier begon het laatste deel van

Neptunus feest

onze zeereis om op 11 juni aan te komen in Hollandia dat voor een deel van de militairen de eindbestemming was. De volgende dag voeren we naar Biak waar het 928^e werd gestationeerd. Na zes weken zijn we dus aangekomen op onze plek in Nieuw-Guinea. Onderweg kregen we nog bezoek van de zee-god Neptunus met zijn gevolg. Over de zeereis is nog te vertellen dat er aan boord voldoende mogelijkheid voor recreatie was naast een goede

kantine, een zwembad en bibliotheek en ook veel spellen.

De maaltijden waren goed verzorgd en we aten aan keurig gedekte tafels.

Om alvast aan het stellingleven te wennen werden we op de dag na aankomst

Stelling Fiveling met vuurmond.
Rechts onze tent

voor ongeveer een week ingedeeld bij de verschillende stellingen van de 940^e afdeling. Daarna kregen we onze eigen stelling met onze 40 lang 70 vuurmond die we zelf moesten inrichten. De 928^e afdeling Lichte LUA was op Biak gelegd rondom de vliegvelden de Mokmer en Borekoe voor de verdediging tegen luchtaanvallen.

Radioruim bij ons in de stelling

Papoea kinderen bij ons op de stelling

We zaten met zeven man (een wachtmeester, een korporaal plaatsvervangend stuk commandant, twee richters, twee laders en een bauserbediener) op een stelling met onze vuurmond. Als onderkomen beschikten we over twee tenten. Een tent waar onze tampingstonden en we sliepen en een tent voor de dagelijkse bezigheden,

De verdeling van de vuurmonden was dat je de ene dag werkstuk was en de andere dag ruststuk. De radiopot moest altijd worden bemand. Was je werkstuk dan bemande je de vuurmond en was je tot vuren gereed. Was je ruststuk dan werd de vuurmond niet bemand. Dat ging dag en nacht door maar met fruststuk had je meer ruimte in de dienstschema's. Dan

konden we bij toerbeurt de omgeving nog weleens verkennen en een avondje stappen in de kotta (dorp). Dan werden we met een jeep opgehaald en teruggebracht. Dat ging zo door tot 16 augustus 1962 toen de overdrachtsovereenkomst werd getekend en de graad van paraatheid voor de vuurmonden luidde: "HOLT FIRE". In de stelling hebben we een rustige -eentonige- tijd gehad. Gelukkig geen luchtaanvallen of inval van para's meegemaakt. Slechts één keer kende we de hoogste graad van paraatheid toen er voor de kust een vliegtuig werd waargenomen dat zich niet meldde. Nadat er een paar straaljagers op af waren gestuurd bleek dat het ging om een Nederlandse DC8 met radiostoring. Later maakten we grappen over dit voorval. We spraken bijvoorbeeld over het bijna neerschieten van onze post.

In de kampong Praai

Helaas was ervoor de 928e nog een heel droeve gebeurtenis. Kanonnier Boelhouwer uit Enschede kwam om het leven door een schot uit eigen karabijn. De dag na overlijden werd hij begraven waarbij ik één van de dragers was.

Een paardagen na 16 augustus konden we onze stellingen ontruimen en werden we ondergebracht

in het KLU kamp op de Ridge. De weken erna moest er nog veel gebeuren. Opruimen, inpakken e.d. Ook moesten we kisten timmeren voor de spullen die terug moesten naar Nederland. Maar de middagen waren voor recreatie. Zwemmen en aan ons kleurenschema werken!

Toen werd het begin oktober. Terug naar ons kikkerland. Deze keer niet met de boot maar het vliegtuig. Drie oktober ging de eerste groep waar ik bij hoorde. Via Manilla, Bangkok en Beroet naar Schiphol waar we vijf mei aankwamen en ik door verloofde en ouders werd afgehaald. Thuis stond de hele buurt al te wachten met een opgestelde ereboog en 's avonds kwam de muziekvereniging nog een serenade brengen. Wat een feest was dat!

Achteraf spijt het me niet dat ik naar Nieuw-Guinea moest. Wel was het een hele ervaring. Onze militaire uitrusting was minimaal, we liepen daar in de tropen in dezelfde gevechtspakken die we ook in Nederland aan hadden. De echte tropen-uitrusting kregen we pas na 16 augustus 1962 en een tropen opleiding was er voor ons niet bij. De enige zin in het Maleis die we goed hadden geleerd was: "Berenti attoe saya pasang" "Sta of ik schiet". Wat we ook niet wisten was het feit dat

we dicht bij een totale oorlog waren. Als onze Minister van Buitenlands Zaken, Jozef Luns, twee uur langer had gewacht met het zetten van zijn handtekening onder de overeenkomst met Indonesië samen met Rusland zou de aanval op de kampong, dicht bij onze stellingen op Biak, zijn ingezet. Weinig fantasie is er nodig om te concluderen dat we dat zeer waarschijnlijk niet hadden overleefd. Maar dit feite hoorden we dat pas twintig jaar later.

Tijdens ons verblijf in Nederlands Nieuw-Guinea werd er in de gemeente waar ik in Nederland woonde een comité gevormd voor het contact met de vier militairen uit onze gemeente. Dit comité bestond uit enkele Indiëgangers en enige dames. Het comité organiseerde een collecte die ongeveer 2000 gulden opbracht. Hierdoor ontvingen we verschillende keren pakketjes, iets dat bij ons zeer welkom was. Met deze pakketjes ontvingen we lectuur, sigaretten, fotoapparatuur, filmrolletjes en dia-films. Na terugkeer werd een gezellige bijeenkomst in het gemeentehuis georganiseerd waar ik de door mij gemaakte dia's heb vertoonde. De vier militairen kregen ook een door een pottenbakker gemaakt wandbord met daarop het gemeentewapen en de kaart van Nederlands Nieuw-Guinea. Het bord hangt nog steeds bij ons aan de muur.

Ik kon na mijn terugkomst uit Nieuw-Guinea aan de slag als bedrijfsverzorger in de plaatselijke zuivelfabriek. Als één van de boerenleden van de fabriek

door arbeidsongeschiktheid zijn werk niet kon doen dan werd ik daarvoor ingezet. Een heel nieuw beroep toen. De zuivelfabriek stelde een nieuwe woning beschikbaar zodat we ook konden trouwen. Wat wil je nog meer! In de loop der jaren werd de bedrijfsverzorgingsdienst steeds groter. Er werden regio's gevormd met aan het hoofd een centrale werkverdelers/coördinator bij wie alle aanvragen om hulp binnen kwamen en die er voor moest zorgen dat de juiste man op de juiste plek werd ingezet. Na mijn sollicitatie werd ik benoemd in deze functie voor de regio zuidwest Drenthe/ noordwest Overijssel. Deze functie heb ik vervuld tot mijn pensionering in 2001.

Is er iets nieuws?

Bladeren.

Velen zullen antwoorden dat er elke dag wel iets nieuws is. Kijk maar naar de vele kranten die elke dag gevuld worden met "nieuws" dat aandacht vraagt van de lezers. En het machtige social media, de TV met nieuwsblokken en veel praatprogramma's en al die " zogenaamde" deskundigen met hun uitgebreide commentaar. Ook nieuwe methoden van bouwen met materialen die het wonen comfortabeler maken: betere geluid en warmte isolatie. Daar moeten we echter óók weer mee oppassen, want de huizen moeten hun warmte wel kwijt kunnen. Maar, ik wil helemaal niet schrijven over de techniek, neen nu eens over het mannelijke gedrag van claimen en bezitterigheid.

Zelfs de Paus sprak er bij zijn bezoek aan Brussel over. Het ongewenste gedrag van mannen ook priesters, het betasten en verkrachten van vrouwen. Het mag niet meer onder het vloerkleed geveegd worden. Gelukkig zijn er tegenwoordig vrouwen, die slachtoffer waren van dit ongewenste gedrag en die nu opstaan en er over durven praten. Bekendmaken wat hen is overkomen en daarmee ook anderen waarschuwen, want de daders zijn geen bijzondere mensen maar gewone burgers zoals U en ik. Je ziet ze als collega's op je werk of club en hoort de "veroverings verhalen" bij de borrel.

In de Bijbel wordt het verhaal beschreven hoe Koning David, die Betseba in zijn bezit nam en haar zwanger maakte. Hij voelde zich daar achteraf niet gelukkig mee en verzoon een list om Betseba haar man verantwoordelijk te stellen voor haar zwangerschap. Maar Uria, officier in het leger van David, had een sterke ethische opvatting, dat terwijl zijn soldaten aan het front vochten, hij niet met zijn vrouw kon gaan slapen en vrijen. David schreef vervolgens een opdracht aan de bevelhebber om Uria zodanig op te stellen dat hij zeker zou sneuvelen. En zo geschiedde, Uria sneuvelde, Betseba kreeg een kind dat kort daarna stierf en vervolgens werd de bekende Salomo geboren. Naast Betseba had David nog vele vrouwen en kreeg nog vele kinderen maar Salomo werd de stamhouder.

Abbé Pierre, pseudoniem voor Henri Antoine Groués (1912- 2007), was een sterke man die in het Franse verzet tegen het Nazi bewind zat en "bovenal" een RK priester was. Hij was de man die de Emmaüs beweging stichtte en zich wereldwijd voor de armoede inzette. Zo hebben wij 20 jaar geleden prettig samen gewerkt met de Emmaüs Stichting bij de boedelopruijing van een huisvriendin. Abbé Pierre zette zijn hele LEVEN in voor een ander. Hij was letterlijk dag en nacht bezig met het organiseren van barmhartigheid. Ook hij wordt nu postuum aangeklaagd door 24 vrouwen voor seksueel overschrijdend gedrag en zelfs voor aanranding. Wat miste hij in zijn drukke bestaan? Een hand, af en toe een aai over zijn bol, met één mens intiem zijn? Ik weet het niet! Was de opheffing van het Celibaat de oplossing voor hem geweest? Heeft het Celibaat een functie?

Koning David en Abbé Pierre, leefden in andere tijden, onvergelykbare omstandigheden maar beiden namen ze bezit van vrouwen die niet de hunne waren. Zo zijn er nog velen te noemen en helaas zal het hier ook niet bij blijven. Denk je dat dit gedicht erbij Past?

Als ik nog één keer...	Nog één dag mag...	Zou ik teruggaan
Naar momenten...	Die ik me nu al...	Niet meer herinner
En ik zou blijven...	Zoals ik toen was...	En jij zal blijven
Wie je nooit...	Bent geworden...	En wij zullen zijn
Wat we nooit...	Hebben kunnen zijn...	Voor altijd.

(Kay van der Vleuten)

G. van Berkum.

Papoea Strijders Herdenking 12 september jl.

Voor het eerst sinds jaren was de weersvoorspelling, in de dagen voor de plechtigheid niet zo gunstig maar op de dag zelf waren de weergoden de aanwezigen net als de voorgaande jaren toch gunstig gestemd.

Kolonel G.A.M.M. van Kuijck, commandant van KTOMM Bronbeek hield bij de jaarlijkse herdenking bij het mooie monument op het landgoed de wat is gaan heten de "commandant toespraak". De commandant van Bronbeek is in het jaar na het aantreden degene die de bezoekers toespreekt vandaar die naam.

Kolonel van Kuijck noemde het een eer om een steentje te kunnen bijdragen aan de verhalen over inzet van militairen die dienden in Nederlands Nieuw-Guinea. Ook hij is ervan overtuigd dat de verhalen over de inzet van militairen In Nederlands Nieuw- Guinea ook vandaag de dag... 2024 niet wijdverspreid en goed bekend zijn. In zijn toespraak ging hij in op de rol en taak die Bronbeek heeft, in het vertellen van die verhalen.

Voor kolonel Kuijck was dit een goed moment om over de rol en betekenis van Museum Bronbeek vertellen. Dit naast de andere taken als het zijn van het oudste veteranenhuis. Vertellen over de onlangs door de minister van Defensie - de heer Brekelmans - geopende nieuwe vaste tentoonstelling in dit rijksmuseum over de koloniale militaire geschiedenis van Nederland.

Deze nieuwe vaste tentoonstelling met de slogan "Door de ogen van ..." vertelt het complexe verhaal van de Nederlandse koloniale aanwezigheid in Indonesië in de periode 1816 en 1962. Het verhaal van de opkomst en ondergang van Nederland als koloniale mogendheid in Azië. Verovering en bestuur, de samenleving en de oorlogen maar ook de strijd voor onafhankelijkheid van de bevolking. De periode die eindigde in 1962 en waarin ook het verhaal van Nieuw-Guinea thuishoort. Het verhaal over het land waarvan Indonesië vond dat het hen behoorde. Het gebied dat onder grote politieke en economische druk op Nederland uiteindelijk werd overgedragen. Het conflict waarvan de oorspronkelijke bewoners de Papoea's en ook onze mede strijders het lijdend voorwerp waren en nog steeds zijn. Aan hen die we vandaag hier bij het monument gedenken, betuigen we ons diepste respect.

Dit niet eenvoudige verhaal moet worden verteld en doorgegeven waren de woorden van kolonel van Kuijck. Die invulling geeft de tentoonstelling in Museum Bronbeek onder het motto "Van trofee galerij naar kennis en educatie". In een van de zalen geeft een vitrine aandacht aan Nederlands Nieuw-Guinea Ook daar is de vlag van Papoea Nieuw-Guinea - voor het laatst op 30 september 1962 gestreken - te zien net als op de foto hierboven. Hierna volgde zijn terechte uitnodiging voor iedere Nederlander om met eigen ogen de tentoonstelling te gaan bekijken.

Terecht omdat de slogan die door de kolonel eerder in zijn toespraak noemde "Door de ogen van ..." immers ook uw ogen en de ogen van eenieder zijn. Pas na het kijken kan de bezitter van die ogen een mening vormen over de verhalen en de geschiedenis.

Na zijn toespraak werd door kolonel van Kuijck samen met - oud marinier en Nieuw-Guinea veteraan de heer Sandjer, die vaak dagenlang met de Papoea's in de jungle zat een krans uit eerbetoon voor de Papoea Strijders gelegd.

Redactie Jaap van Hensbergen

Sociale Zorg

Voor ACUTE hulp en NOODOPVANG
bel je met Veteranen Loket 088-334 00 00

Neem contact op met één van onze hieronder vermelde leden voor inlichtingen

Peter Beers	0517-413 506	beers.p@hotmail.com
Gorrit van Berkum	0516-850 186	gtvberkum@quicknet.nl
Ad Bouterse	0224-215 621	ad.bouterse@hetnet.nl
Adrie Poortvliet	0118-463 259	adriepoortvliet@hetnet.nl
Jan Wouters	073-6212 997	Ja.wouters@planet.nl

LANDELIJK VETERANENONDERSTEUNERS NETWERK

24 uur per dag bereikbaar gedurende 7 dagen in de week

NOORD	Groningen, Friesland en Drenthe	06-2343 9756
OOST	Gelderland, Flevoland en Overijssel	06-1318 3687
WEST	Noord-Holland, Zuid Holland en Utrecht	06-2341 4758
ZUID	Zeeland, Brabant en Limburg	06-2346 2736

Coördinatie binnen de Vereniging Nieuw-Guinea Militairen
Jaap van Hensbergen
06-5319 9548
hensaradvies@jaapvanhensbergen.nl

Vrede maken we samen

Het kunnen leven in vrede en vrijheid is geen vanzelfsprekendheid. Daar moeten we ook vandaag de dag aan blijven werken. Veteranen die tijdens en na de Tweede Wereldoorlog voor onze vrijheden hebben gestreden, verdienen daarom onze waardering. Zij spreken immers uit eigen ervaring over oorlog en conflict. Vandaar dat vfonds, het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg de veteranenreünies mede mogelijk maakt.

Vfonds kan, mede dankzij inkomsten uit loterijen, jaarlijks ruim 200 initiatieven steunen die, vanuit de lessen getrokken uit het verleden, bijdragen aan onze sterke democratische rechtsstaat en vreedzame samenleving. Deze initiatieven zijn uiteenlopend: van veteranenreünies en films zoals de Slag om de Schelde, tot aan theatervoorstellingen en innovatieve onderwijsprojecten. Verschillende generaties worden zo gestimuleerd zich hier actief voor in te zetten. Wilt u ook bijdragen aan vrede & vrijheid? Kijk dan op vfonds.nl/steun-ons.

